

KECZER GABRIELLA*–PINTÉR LAJOS**

KOLOZSVÁR – SZEGED: EGY EGYETEMTÖRTÉNETI VITA TÖRÉSVONALAI

KOLOZSVÁR – SZEGED: A DEBATE ON THE HISTORY OF THE UNIVERSITY OF SZEGED

ABSTRACT

How old is the University of Szeged? This question has been frequently asked inside and outside the institution since the change of the political system in Hungary. Until which date can the history of the university be traced back? Is it the time when an institution was established in Kolozsvár by Báthory in 1581? Or is it the year of 1872, when the Ferenc József University was opened in Kolozsvár? Or is it 1921, when higher education has begun in Szeged?

The University of Szeged launched a debate on this issue in 2007. The debate was going on in different meetings and in the newspaper of the university. At least the Senate of the university has accepted the following: the University of Szeged is the spiritual-cultural heir of the Báthory-institution established in 1581, thus this date is the founding of the University of Szeged.

In our paper we analyze the most important aspects of the debate, using the archives of the university newspaper.

1. Bevezetés

Milyen idős a Szegedi Tudományegyetem? Ez a kérdés a rendszerváltás óta nyíltan került fel az intézményen belül és kívül. Melyik az a dátum, ameddig mai Szegedi Tudományegyetem története visszavezethető: a Báthory-féle kolozsvári intézményalapítás 1581-es dátuma, az 1872-es év, amikor ugyanott megnyitja kapuit a Ferenc József Egyetem, vagy 1921, amikor a Szegeden elindul a felsőoktatás? Az SZTE 2007-ben indított vitát ezekről a kérdésekről, mely részben rendezvényeken, részben az egyetemi lap hasábjain folyt. Végül a Szenátus a Makk Ferenc elnökletével működő öttagú egyetemtörténeti bizottság (tagjai: Ruzsoly József, Balázs Mihály, Blazovich László, Csernus Sándor) javaslatát fogadta el: az SZTE az 1581-ben alapított Báthory-egyetem szellemi-kulturális örökösének tekinti magát, és elődje alapítási évét a saját alapítási évének fogadja el. Dolgozatomban a vita fontosabb aspektusait mutatom be döntően a Szegedi Egyetem című lapban megjelent cikkek alapján.

2. Vita a Szegedi Tudományegyetem gyökereiről

A vita három kérdéskörre szűkíthető:

2.1. Egyetem volt-e az, amit Báthory alapított, azaz tekinthető-e az 1581-es év az egyetemalapítás dátumának?

2.2. Van-e, és ha igen, milyen folytonosság a Báthory által alapított intézmény és a Ferenc József Tudományegyetem között?

2.3. Milyen folytonosság van a mai szegedi felsőoktatási intézmények és a kolozsvári egyetem között?

* Főiskolai docens, Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar.

** Történetész-újságíró, Szegedi Tudományegyetem.

2.1. Egyetem volt-e az, amit Báthory alapított, azaz tekinthető-e az 1581-es év az egyetemalapítás dátumának?

A Báthory-féle intézmény létrejöttének körülményei a következők. Báthory István a 16. század hetvenes-nyolcvanas éveiben hívta be Erdélybe a jezsuitákat. Nekik adta a bencészekől elvett kolozsmonostori konvent épületét, ahol először a gimnáziumukat hozták létre 1579-ben, majd 1581-ben ebből született meg az akadémia.¹ A kolozsvári egyetem és kolozsvári jezsuita kollégium végleges alapítólevelét Berzeviczy Márton kancellár készítette, Báthory István erdélyi fejedelem, Lengyelország királya, valamint Litvánia nagyhercege (1533–1586) Vilnában írta alá 1581. május 12-i keltezéssel. A Báthory-egyetem – mint általában a jezsuita egyetemek – két karral (bölcselet és teológia) létesült.²

Azok, akik vitatják, hogy Kolozsváron 1581-ben egyetemalapítás történt volna, két érvelést említenek, az első, hogy az oktatás kezdetben nem volt egyetemi szintű. Szerintük Báthory kollégiumot, azaz alsó-és középfokú oktatási intézményt hozott létre. Ezzel szemben az egyetemalapítás mellett állást foglalók a következőket mondják. Rendelkezésre áll a fejedelem alapítólevele: Báthory klasszikus egyetemalapító oklevelet készített; Európa legkülönbözőbb fejedelmei éppen ilyen okleveleket adtak ki. Az is benne van, hogy ez az akadémia ugyanazokkal a jogokkal lesz felruházva, mint Európa nagy egyetemei.³ A latin szöveget is átnézve: Báthory de iure egyszerre létesített egy jezsuita kollégiumot s egy ehhez tartozó jezsuita egyetemet is, amely tudományos címekeket adhatott.⁴

A jezsuiták kolozsvári iskolája értelemszerűen csak gimnáziumi fokon indulhatott, mert a tanulói csak az iskolázatlan vagy csak alig iskolázott fiatalok köréből verbuválódhattak – őket kellett felhozni az egyetemi szintre.⁵ A hatosztályos gimnázium 1579-ben indult, 1585-ben léphettek volna be a saját tanítványok az egyetemre. Ettől függetlenül – máshonnan érkező diákokkal – 1581-ben már be lehetett indítani a hároméves bölcseletképzést, 1584 után pedig a teológia is megindulhatott.⁶ Később már doktori fokozatot is adhatott (volt olyan év, 1736, amikor tíz doktort avattak bölcseletből), vagyis egyértelműen egyetem volt.⁷ 1585-ben már kimutatható, hogy a kétkarú egyetemen (teológia, filozófia) a filozófiai kurzusok egyetemi szinten folynak, s teológiai előadások is vannak: a de iure megalapított egyetem tehát de facto megindult a nyugat-európai értelemben vett egyetem-mé válás útján! Aztán a jezsuiták helyzete rendkívül bizonytalanná vált a kirobbanó vallásharcok miatt: 1603-ban a városból kiűzték őket, az egyetemi épületeiket pedig teljesen feldúlták. Ilyen körülmények között, ilyen történelmi helyzetben nagyfokú túlzás azt elvárni egy frissen alakított egyetemtől, hogy azonnal teljes pompájában bontakozzon ki! Egyes nagy európai egyetemek is annak a középiskolának a létrejöttéhez vezetik vissza történetüket, melyből később kinőttek. Az amszterdamiak például az 1632-es iskolaalapításhoz, pedig az egyetem csak 1877-ben jött létre.⁸

A második ellenérv az intézmény egyetemi státusa ellen, hogy nem kapott pápai megerősítést. Erről a vitában a következő vélemények születtek. A pápai jóváhagyás tudatosan is késhetett, mert Róma nem akart jóváhagyni egy olyan intézményt, melynek még bizonytalan a hosszú távú sorsa, jövője. Ez azonban egyáltalán nem jelenti azt, hogy a kolozsvári iskola nem indult egyetemi jellegű intézménnyek.⁹ Az egyetemalapítást jóváhagyó pápai áldás eddig még nem került elő. Azonban nem ez, hanem az universitason folyó oktatás minősége határozza meg, hogy egyetemről beszélhetünk-e. A XVI. század végén már megalakultak az első protestáns egyetemek, melyek értelemszerűen nem kaptak pápai jóváhagyást. Több olyan neves intézmény is volt – köztük a legelső, a bolognai egyetem –, amely alapítása után néhány évtizeddel szerezte meg a pápai engedélyt.¹⁰ A pápai megerősítés hiánya teljesen jelentéktelen, hiszen kiderült, hogy a korszakban sem a nagyszombati, sem a kassai egyetem nem kapott ilyet, mégis mindkettő teljes értékű egyetem volt. Bátho-

ry több próbálkozása ellenére sem érte el a pápai jóváhagyást, ám ebben az időben már uralkodók is elismerhették egy-egy egyetem megalapítását, mint ahogy az a *Pázmány Péter* esztergomi érsek által 1635-ben létrehozott nagyszombati jezsuita egyetem esetében is történt, melynek jóváhagyását a pápa a Habsburgokkal való ellentét miatt nyíltan megtagadta. S azt senki sem vitatja, hogy Báthory István uralkodó volt.¹¹ Nem szabadna csupán meglehetősen kétes jogi kritériumok miatt megtagadni a kolozsvári Báthory-egyetemtől az egyetemi rangot. A késő középkorban nem voltak teljesen tisztázottak az egyetemi státusz előírásai, sem az elismerés szintje. Akkoriban még nem készültek vitás esetekben jogegységi határozatok, a feudális joggyakorlatból pedig mind a pápa, mind az egyes uralkodók szívesen maguknak ítélték különféle, a mások jogát kizáró hatalmat.¹²

Azok, akik az intézmény egyetem-volta mellett érvelnek, kiemelik a magas színvonalú oktatói kart. A Jézus Társasága felmérve a korabeli helyzetet, a legkiválóbb tanerőket küldte Kolozsvárra a különböző jezsuita iskolákból. A kitűnő oktatási anyagot elsőrangú tudással rendelkező tanárok adták elő, mivel a kolozsvári egyetemet a jezsuiták hídfőállásnak tekintették, más egyetemeken már bizonyított személyeket küldtek.¹³

2.2. Van-e, és ha igen, milyen folytonosság a Báthori által alapított intézmény és a Ferenc József Tudományegyetem között?

A tizenöt éves 1872, azaz a későbbi Ferenc József Egyetem megalapításáig az intézmény meglehetősen sok nehézséget élt át, ezért kérdőjeleződhetett meg a folytonosság. Az első zaklatott periódus a 15 éves háborútól, a jezsuiták elűzésétől az 1698-as újraindulásig tartott. A vallásháború során feszültség támadt a császárt támogató jezsuitákkal szemben a protestáns Kolozsvárott, s amikor erre lehetőség volt, a tömeg megrohanta és elpusztította a házukat. Elmenekültek, ám mikor Basta bejött, újra nekik adta a protestánsoktól elvett templomot és kollégiumot. Aztán 1605-ben végleg eldőlt, hogy a császár kiszorul Erdélyből, így hosszú időszakra szünetelt a jezsuiták kolozsvári tevékenysége is, de egészen eddig az intézmény működése ezzel az átmeneti zavarokkal kimutatható. 1690-től a császáriak bejövetelével villámcsapásszerűen javult a jezsuiták helyzete, 1698 novemberében megnyitották az akadémiájukat.

Ezt követően békés, virágzó időszak következett az intézmény életében. Mária Terézia az egységes felsőoktatási rendszer irányába tett lépéseket, ennek révén immár Universitas Claudiopolitanáról beszélhetünk. Mária Terézia feljogosította az akadémiát az egyetemi cím használatára, és ténylegesen a valódi egyetemmé válás felé ment az iskola működése. 1754 után növekedett az oktatók száma, s újra előkerültek a teológus-tanárok is. Minden forrás szerint a kassaihoz hasonló kétkarú egyetem jött létre Kolozsvárott. 1774–1784 között a teljes, klasszikus négykarú egyetemre szervezésre történt kísérlet. 1774-ben megindult a jogi kar, azaz kineveztek néhány tanárt, majd 1775-ben az első orvosi professzorokat is. 1777-ben azonban új korszak kezdődött: megindult a Ratio Educationis tervezése, s 1777-ben Bécsben úgy döntöttek, a történelmi Magyarországon csak egyetlen egyetemre van szükség. Mária Terézia 1777 tavaszán leállította a további kolozsvári fejlesztéseket, de az intézmény működött tovább. Ám 1776-ban az uralkodó a piaristákra bízta az irányítást. Az erdélyi püspök 1778 után visszavonta a teológusait. Az orvosi, jogi és bölcsészképzés azonban ment tovább 1784-ig. Ebben az esztendőben II. József megreformálta az egész birodalom felsőoktatását, ami azt jelentette, hogy csak négy egyetemet (Bécs, Prága, Lemberg, Pest) hagyott meg, a többit lefokozta. Kolozsvár is akadémiai líceummá minősült.¹⁴

A folytonosság mellett a következő érvek szólnak. 1698-tól kezdve a kolozsvári jezsuita akadémia működése 1773-ig folyamatos, kivéve három évet a Rákóczi-szabadságharc idején: 1704, 1706 és 1707. 1698-tól a bölcsészkar folyamatosan működött, baccalaureusi

és magisteri fokozatokat adott ki. A teológia két szakaszban mutatható ki: 1712 és körülbelül 1726 között, s utána 1754-től nagyjából a megszűnésig. Mindent egybevetve azt mondhatjuk, hogy a teológia átmeneti szünetekkel, kicsit alacsonyabb szinten, a bölcsészképzés folyamatosan, végig magas fokon működött. Néhány orvosi tanszék működött folyamatosan tovább egészen 1872-ig, illetve a bölcsészkar is 1848-ig. A jogi kar két évfolyamos jogi tanfolyamban megtestesülő tevékenysége szintén 1848-ig mutatható ki. A Kolozsvári Királyi Akadémiai Líceum két évfolyamos bölcsész- és jogi kara a királyi jogakadémiákhoz hasonlóan a közigazgatás alsóbb fokaira alkalmas diplomát adott ki. 1784-től 1848-ig körülbelül ötezer-kétszáz orvostan-, bölcsész- és jogászhallgatója volt ennek a felsőoktatási intézménynek. 1848-ig tehát tiszta a jogfolytonosság.¹⁵

Az 1848/1849-es tanév aztán az egész ország területén elmaradt. A szabadságharc levezését követően *Leopold Thun* nagyszabású reformot hajtott végre. 1850-ben ennek következtében megszűnt a líceum, a bölcsészkart beolvasztották a gimnáziumba. A jogi kar átmenetileg szünetelt, az orvos-sebészeti intézet azonban továbbra is fenntartotta a jogfolytonosságot. 1863-ban engedték meg újra, hogy megnyíljon a két-, majd két év múlva a hároméves kolozsvári jogakadémia, mely 1872-ig működött.¹⁶ E két főiskolai szintű intézmény, melyek eredete 1774-ig vezethető vissza, jelentette az 1866-tól helyreállított unió keretében a kiindulópontot a második hazai tudományegyetem megalapításához.¹⁷ 1872-ben törvény mondta ki: a kolozsvári jogakadémia alapjain jön létre a jogi kar, az orvos-sebészeti intézet alapjain az orvosi kar. Harmadikként a bölcsészkar megteremtését irányozták elő, negyedikként pedig matematika- és természettudományi fakultást hoztak létre a később (1881) Ferenc Józsefről elnevezett egyetemen.¹⁸ 1872. október 12-én Ferenc József szentesítette a Kolozsvári Tudományegyetem létesítését kimondó törvényeket (1872: XIX., XX. tc.); a négy kar: a jog- és államtudományi; az orvostudományi; a bölcsészeti-, nyelv- és történettudományi, valamint a matematika- és természettudományi. Az orvos-sebészeti tanintézetből hét, a jogakadémiáról öt professzor került át.¹⁹ Mária Terézia a Báthory-egyetemen hozott létre jogi és orvosi fakultásokat, ahol még exjezsuiták is oktattak. A líceumi (főiskolai) korban az egyetemi szellem folytonosságát a jogakadémia mellett az orvos-sebészeti tanintézet biztosította.²⁰

A parlamenti döntés nem a semmire építkezett, mert az egykori egyetem két utódintézményére, a Királyi Jogakadémiára és az Orvos-Sebészeti Tanintézetre alapozta az új univerzitás föllállítását. Az elsőből jött létre a jogi, a másodikból az orvosi kar. E két felsőfokú intézmény révén lett a kolozsvári Magyar Királyi Tudományegyetem az egykori Báthory-féle akadémia utódává és örökösévé, mintegy annak folytatójává. Minderre az alapítás időszakában számos alkalommal hivatkoztak. Trefort Ágoston vallás és közoktatásügyi miniszter az egyetemalapítás indokaként hangsúlyozta többek között a város több százéves egyetemi múltját. Márki Sándor történész is hivatkozott az ősi egyetem átmentett hagyatékára, a meglévő jogi és orvosképző intézetre, mint szervezeti-intézményi kiindulópontokra. Ettől kezdve az egyetemi évkönyvek minden alkalommal történelmi előzményként említik a Báthory-féle akadémiát.²¹

Vannak, akik hely azonosságában látják a folytonosság egyik bizonyítékát. Az első, 1581-ben megnyílt és 1603-ban lerombolt iskola helyén épült fel a második jezsuita egyetem épülete a Belső-Torda (később Egyetem) és a Belső-Király utca sarkán lévő templom mellett. Itt készült el a Ferenc József Tudományegyetem központi épülete.²² Mások abból indulnak ki, hogy elődeink hogyan viszonyultak az eredet kérdéséhez. A kolozsvári egyetem mindenkor a Báthory alapította universitástól számította múltját. A kolozsvári felsőoktatás történetében számos hosszabb-rövidebb megszakítás is volt, mégis az 1872-ben újjászervezett kolozsvári egyetem is Báthory Istvánt tekintette alapítójának.²³ Megint mások arra hivatkoznak, hogy hasonló megszakítások más intézmények történetében is vannak,

Valóban nagy megszakítások mutathatók ki az egyetem történetében, de nem szabad azonban figyelmen kívül hagyni, hogy ilyen, akár több évtizednyi hiátusok más egyetemek (többek között a vilnai, a bécsi vagy a krakkói) esetében is kimutathatók, ezek mégis a legkorábbi egyetemalapítás évétől eredeztetik magukat.²⁴

2.3. Milyen folytonosság van a mai szegedi felsőoktatási intézmények és a hajdani kolozsvári egyetem között? Lehet-e egy intézménynek több utódja?

A kolozsvári egyetem és a szegedi felsőoktatás közötti kapcsolat mögött a következő történelmi események húzódnak meg. A Ferenc József Tudományegyetemet 1872-ben alapították meg Kolozsváron. 1919. május 12-én a román hatóságok katonai erőszakkal kisajátították a még működő magyar egyetem épületeit, a rektort, a tanári kart és a diákokat pedig kikergették onnan, a professzorok jó részét 1919 végéig kiutasították az országból. Az elzavart tanárok Budán gyűltek össze és úgy döntöttek, hogy tovább működtetik a Ferenc József Tudományegyetemet. Másfél évig Budán, különböző épületekben működött az intézmény. Egy ideig lehetett bízni abban, hogy Erdély (vagy legalábbis a magyar többségű Kolozsvár) visszakérül Magyarországhoz. A trianoni békediktátum aláírása után azonban nyilvánvalóvá vált: ebben reménykedni nem lehet, de az is egyértelmű volt, hogy Budán nem maradhat a kolozsvári egyetem. Szeged és Somogyi Szilveszter polgármester befogadta a száműzötteket. Az az egyetem, mely 1921 őszén itt megnyitotta kapuit, tehát a kolozsvári egyetem volt.²⁵ A folytonosság mellett érvelők határozottan állítják, hogy Szegeden nem új intézmény, hanem a kolozsvári egyetem kezdte meg működését.²⁶ 1921-ben az egyetem Szegedre településekor nem hoztak létre új intézményt, hiszen az erről rendelkező törvény is úgy szólt, hogy a kolozsvári universitas ideiglenesen a Tisza-parti városban működik tovább.²⁷ 1921.-ben megkezdődött Szegeden a tényleges egyetemi oktatás, jogilag a kolozsvári egyetem keretein belül. Ez az a szál, amely a mai két egyetem sorsát összeköti, s visszaviszi a közös eredetre, az 1581-es Báthory-egyetemre.²⁸

Újabb fordulópont akkor következett be, amikor az egyetem – legalábbis részben – visszatért Kolozsvárra, Szegeden pedig új egyetem alakult. Amikor 1940-ben, a második bécsi döntés után Kolozsvár ismét Magyarországhoz került, és lehetőség nyílt arra, hogy az egyetem visszatérjen, részben vissza is ment, de az oktatók egy része Szegeden maradt.²⁹ Szeged városa sem maradhatott egyetem nélkül: Szegeden az 1940 évi XXVIII. tc. értelmében új egyetem alakult Horthy Miklós Tudományegyetem néven.³⁰

A folytonosság hívei szerint azonban hangsúlyozzák: A Horthy Miklós Tudományegyetem a Szegeden maradó részlegről alakult meg.³¹ A Horthy Miklós Egyetem Első Évkönyvében számos utalás van a Ferenc József Egyetemmel való folytonosságra. „1921. szeptember 22-én léptek először szegedi földre... s ekkor indult meg a nagyarányú szervező munka, amely nemcsak az új otthonnak, de a mai egyetemnek az alapját is megvetette... Ennek emlékére tartja a Ferenc József Tudományegyetemből fejlődött Horthy Miklós Tudományegyetem évnyitó ünnepélyét ezen a napon... A Horthy Miklós Tudományegyetem tanárai, nagyobb részben a Ferenc József Tudományegyetem addigi tanáraiból... nevezettek ki... Az egyetem működését *ugyanazokban* az épületekben és *ugyanazokkal* az intézetekkel kezdte meg, amelyeket a Ferenc József Tudományegyetem örökségeként átvett”.³² Többen érvelnek azzal, hogy az első szegedi felsőoktatási intézmény oktatói a kolozsváriak voltak, akik egy része az egyetem visszaköltözése után is Szegeden maradt. Az oktatás folyamatossága mellett az összefüggő történelmi ívet bizonyítja: 1940-ben az egykori kolozsvári egyetemnek csak egy része költözött vissza ősi székhelyére, a másik (a nagyobbik) rész Szegeden maradt, itt folytatta tovább munkáját, s ennek csupán jogi szentesítése volt az 1940-es parlamenti aktus.³³ 1921-ben az orvoskar összes professzora kolozsvári

volt. 1940-ben de iure a kolozsvári egyetem visszament szülőföldjére, de facto az orvoskarról csak két tanár ment vissza.³⁴ Négy karból három itt maradt oktatóival, hallgatóival, a teljes könyvtárral és az összes infrastruktúrával együtt, vagyis legalább az egyetem $\frac{3}{4}$ része. Csak a jogi kart költöztették Kolozsvárra.³⁵ Ráadásul a Kolozsvárról történő újabb menekülést követően az ottani egyetem oktatóinak egy része ismét Szegeden folytatta munkáját.³⁶

Mindez elvezetett a kérdéshez, hogy egy egyetemnek hány utódja lehet. A folytonosság hívei szerint akár több is. Az 1944 után jogilag már nem létező Ferenc József Tudományegyetemnek két helyen lettek „utódintézményei”: Szegeden és Kolozsváron.³⁷ A nagyszombati egyetemnek ma két jogutódja van, az ELTE és a Pázmány Péter Katolikus Egyetem; mindkettő jogérvényesen, mert bölcsészkarának folyamatos jogutódja az ELTE, a teológiai karának pedig a Pázmány. Így elfogadható, hogy a kolozsvári Báthory-egyetem is több leszármazottal bír (Babes-Bolyai Tudományegyetem, Szegedi Tudományegyetem, Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem).³⁸ A történeti folyamatosság nem azonos a jogival: jogutód csak egy lehet, de történeti és szellemi utód akárhány. Az 1940-ben létesült Horthy Miklós Tudományegyetem éppen úgy a kolozsvári-szegedi egyetem folytatása, mint az ugyanakkor Kolozsvárra visszatért Ferenc József Tudományegyetem.³⁹

A kolozsvári egyetemnek ma több örököse is működik. Épületét és felszereléseit az I. Ferdinánd, majd a Victor Babes nevét viselő egyetem kapta meg, szellemét pedig a Bolyai János nevét felvevő magyar tudományegyetem vitte tovább. A másik a Bolyaiból kivált marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem, különösen ennek magyar tanári kara. A harmadik-negyedik pedig a szegedi, 1940-től Horthy Miklós, később József Attila nevét viselő tudományegyetem, valamint az ebből 1951-ben kivált utóbb Szent-Györgyi Albert-ről elnevezett orvostudományi egyetem, majd az egyetemi integráció során létrejött SZTE.⁴⁰

3. Összegzés

Dolgozatunkban a Szegedi Tudományegyetem gyökereiről folytatott vita főbb törésvonalait mutattuk be a Szegedi Egyetem című lap hasábjain 2007-ben folytatott nyílt diskurzus alapján. A vita érdekessége, hogy azok, akik kétségbe vonják, hogy az SZTE története a Báthory alapította kolozsvári intézményig vezethető vissza, nem kívánták álláspontjukat kifejteni, megindokolni. Az írásokból kiderül: az, hogy a Báthory-alapította intézmény a mai Szegedi Tudományegyetem őse, teljesen egzak, a történelemtudományban általánosan elfogadott módszerek szerint – elsősorban a dokumentumok hiánya miatt - nem tisztán levezethető. El kell fogadnunk: az, hogy a Szegedi Tudományegyetem hogyan viszonyul elődjéhez és múltjához, nem dönthető el tudományos alapon. Az identitás meghatározása gyakran szubjektív, és mindig értékválasztást tükröz.

JEGYZETEK

1. Szögi László (2007): Közös múlt – közös örökség, In: Szegedi Egyetem, 2007. szeptember 3.
2. Minker Emil (2007): Három kérdés, három válasz egyetemünk megelőző történetéről, In: Szegedi Egyetem, 2007. március 12.
3. Szögi László (2007): Közös múlt – közös örökség, In: Szegedi Egyetem, 2007. szeptember 3.
4. Makk Ferenc (2007): Múltunk közös öröksége, In: Szegedi Egyetem, 2007. május 7.
5. Minker Emil (2007): Három kérdés, három válasz egyetemünk megelőző történetéről, In: Szegedi Egyetem, 2007. március 12.
6. Szögi László (2007): Közös múlt – közös örökség, In: Szegedi Egyetem, 2007. szeptember 3.

7. Minker Emil (2007): Három kérdés, három válasz egyetemünk megelőző történetéről, In: Szegedi Egyetem, 2007. március 12.
8. Makk Ferenc (2007): Múltunk közös öröksége, In: Szegedi Egyetem, 2007. május 7.
9. Szögi László (2007): Közös múlt – közös örökség, In: Szegedi Egyetem, 2007. szeptember 3.
10. Molnár Imre (2007): 1581, 1872 vagy 2000? Vita a SZAB székházban, lejegyezve In: Szegedi Egyetem, 2007. február 26.
11. Makk Ferenc (2007): Múltunk közös öröksége, In: Szegedi Egyetem, 2007. május 7.
12. Bikfalvi Géza (2007): Eszmei örökös, szellemi utód, In: Szegedi Egyetem, 2007. március 26.
13. Bikfalvi Géza (2007): Eszmei örökös, szellemi utód, In: Szegedi Egyetem, 2007. március 26.
14. Szögi László (2007): Közös múlt – közös örökség, In: Szegedi Egyetem, 2007. szeptember 3.
15. Szögi László (2007): Közös múlt – közös örökség, In: Szegedi Egyetem, 2007. szeptember 3.
16. Szögi László (2007): Közös múlt – közös örökség, In: Szegedi Egyetem, 2007. szeptember 3.
17. Ruzsoly József (2007): Egyetemtörténeti kérdések, In: Szegedi Egyetem, 2007. március 26.
18. Szögi László (2007): Közös múlt – közös örökség, In: Szegedi Egyetem, 2007. szeptember 3.
19. Ruzsoly József (2007): Egyetemtörténeti kérdések, In: Szegedi Egyetem, 2007. március 26.
20. Hencz Péter (2007): Veritatis splendor! In: Szegedi Egyetem, 2007. április 23.
21. Marjanucz László (2008): A kolozsvári egyetem Szegeden, In: Tiszatáj, 2008 március, 77-81. old.
22. Minker Emil (2007): Három kérdés, három válasz egyetemünk megelőző történetéről, In: Szegedi Egyetem, 2007. március 12.
23. Péter László (2007): Négy tétel az egyetem történetéről, In: Szegedi Egyetem, 2007. március 12.
24. Makk Ferenc (2007): Múltunk közös öröksége, In: Szegedi Egyetem, 2007. május 7.
25. Vincze Gábor (2007): A kolozsvári egyetem Szegeden, In: Szegedi Egyetem.
26. Minker Emil (2007): Három kérdés, három válasz egyetemünk megelőző történetéről, In: Szegedi Egyetem, 2007. március 12.
27. Szögi László (2007): Közös múlt – közös örökség, In: Szegedi Egyetem, 2007. szeptember 3.
28. Marjanucz László (2008): A kolozsvári egyetem Szegeden, In: Tiszatáj, 2008 március, 77-81. old.
29. Vincze Gábor (2007): A kolozsvári egyetem Szegeden, In: Szegedi Egyetem, 2007. április 23.
30. Szögi László (2007): Közös múlt – közös örökség, In: Szegedi Egyetem, 2007. szeptember 3.
31. Szögi László (2007): Közös múlt – közös örökség, In: Szegedi Egyetem, 2007. szeptember 3.
32. Minker Emil (2007): Három kérdés, három válasz egyetemünk megelőző történetéről, In: Szegedi Egyetem, 2007. március 12.
33. Makk Ferenc (2007): Múltunk közös öröksége, In: Szegedi Egyetem, 2007. május 7.
34. Hencz Péter (2007): Veritatis splendor! In: Szegedi Egyetem, 2007. április 23.
35. Marjanucz László (2008): A kolozsvári egyetem Szegeden, In: Tiszatáj, 2008 március, 77-81. old.
36. Szögi László (2007): Közös múlt – közös örökség, In: Szegedi Egyetem, 2007. szeptember 3.
37. Vincze Gábor (2007): A kolozsvári egyetem Szegeden, In: Szegedi Egyetem, 2007. április 23.
38. Szögi László (2007): Közös múlt – közös örökség, In: Szegedi Egyetem, 2007. szeptember 3.
39. Péter László (2007): Négy tétel az egyetem történetéről, In: Szegedi Egyetem, 2007. március 12.
40. Ruzsoly József (2007): Egyetemtörténeti kérdések, In: Szegedi Egyetem, 2007. március 26.

FELHASZNÁLT IRODALOM

Szegedi Egyetem 2007-es lapszámai.
Tiszatáj 2008 márciusi száma.